

بخش اول مقدمات

فصل اول: اقتصاد چیست؟

فصل دوم: آشنایی با شاخص‌های اقتصادی

فصل
۱

اقتصاد چیست؟

چرا علم اقتصاد را می‌آموزیم؟

انسان در زندگی مادی خویش، نیازهایی دارد که برای ادامه‌ی حیات ناگزیر است آن‌ها را برآورده کند. منبع رفع این نیازها، امکاناتی است که خداوند در اختیار انسان گذاشته است. در این تصویر بسیار ساده از زندگی مادی انسان، با دو مفهوم، یعنی «نیازهای انسان» و «منابع و امکانات» روبه‌رو می‌شویم.

نیازهای انسان

نیازهای انسان محرک او برای فعالیت و تلاش است؛ به عبارت دیگر، انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم می‌گیرد که آن نیاز را رفع سازد و بعد از رفع نیاز «احساس رضایت» می‌کند.

گاهی ممکن است چنین تصور شود که با گذشت زمان، تمام نیازهای انسان برطرف می‌شود و او دیگر محرکی برای فعالیت نخواهد داشت؛ اما چنین نیست. در واقع، با برآورده شدن هر نیاز، نیاز جدیدی مطرح می‌شود و بدین ترتیب، همراه با ظهور نیازهای جدید، انسان به فعالیت بیشتری برای ارتقاء سطح زندگی خویش می‌پردازد. مثلاً برای گروهی از انسان‌ها که از ابتدایی‌ترین امکان زندگی محروم‌اند، اساسی‌ترین نیاز این است که سرپناهی داشته باشند تا در آن از گزند سرما، گرما و درندگان مصون بمانند و نیز غذای مختصری داشته باشند که با آن رفع گرسنگی کنند، اما وقتی این نیازها تا حد مقبول برطرف می‌شود، همین افراد احساس می‌کنند که به امکانات رفاهی بیشتری نیاز دارند؛ مثلاً ممکن است به فکر مسکنی بزرگتر و مجهزتر از سرپناه اولیه بیفتند یا نیازهای جدید دیگری برایشان مطرح شود. بدین سبب می‌توان گفت که انسان موجودی «سیری‌ناپذیر» است؛ زیرا با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و او با عطش بیشتری در صدد رفع این نیازها برمی‌آید.

منابع و امکانات

درباره‌ی منابع و امکانات موجود در جهان که انسان برای رفع نیازهای خود از آن‌ها استفاده می‌کند، به دو نکته‌ی مهم می‌توان اشاره کرد:

۱- منابع و امکانات موجود در دسترس انسان، محدود است. البته در نظر اول، پذیرش این نکته قدری مشکل است اما با اندکی دقت، صحت آن را درمی‌یابیم. مقدار زمین‌های کشاورزی، ذخایر معدنی، سرمایه و نیروی کاری که در اختیار یک جامعه قرار دارد، هر قدر هم که زیاد باشد، محدود است. حتی ممکن است زمین‌های کشاورزی نسبتاً زیادی در اختیار جامعه باشد ولی زمین‌های مرغوبی که بازدهی بالایی دارند، کم است. همچنین، زمین‌هایی که نزدیک به محل زندگی و تجمع انسان‌ها قرار دارند و به همین دلیل، بهره‌برداری از آن‌ها هزینه‌ی حمل و نقل چندانی ندارد، محدودند. به علاوه، ذخایر معدنی با وجود فراوان بودن در کره‌ی زمین، به دلیل ناشناخته بودن بسیاری از این ذخایر و نیز محدود بودن دانش فنی بشر، باز نامحدود نیستند.

۲- منابع و امکانات مذکور قابلیت‌های مصرف متعددی دارند؛

بدین معنا که از آن‌ها می‌توان برای رفع نیازهای مختلف و متنوع استفاده کرد؛ مثلاً زمین‌های کشاورزی را هم می‌توان برای تولید پوشاک به زیر کشت پنبه برد و هم برای تهیه‌ی غذا، در آن گندم کاشت. الوار تهیه شده از درختان جنگلی را می‌توان برای تولید میز و صندلی به کار برد و هم به صورت هیزم از آن برای ایجاد گرما استفاده کرد. بخشی از نیروی کار موجود در یک جامعه، هم می‌تواند در فعالیت‌های تولیدی شرکت کند و هم به شکل نیروی نظامی در خدمت تأمین امنیت کشور باشد؛ بنابراین، بیشتر منابعی که در دسترس انسان قرار دارد، منحصراً برای رفع یک نیاز معین (تولید کالا برای رفع آن نیاز) به کار نمی‌رود بلکه برای برآوردن نیازهای دیگر نیز از آن‌ها استفاده می‌شود.

طرح مسأله‌ی اقتصادی

از مطالب گفته شده می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری کرد:

۱- نیازهای انسان نامحدود است ۲- منابع و امکانات موجود محدود است ۳- از این منابع و امکانات محدود می‌توان برای رفع نیازهای گوناگون استفاده کرد.

منابع و امکانات محدود، قادر به رفع نیازهای نامحدود انسان نیستند؛ بدین ترتیب، انسان با یکی از مهم‌ترین مسائل زندگی و موضوع علم اقتصاد، یعنی مسأله‌ی انتخاب مواجه می‌شود. در واقع، او نمی‌تواند همه‌ی خواسته‌هایش را با استفاده از امکانات موجود برآورده کند؛ بنابراین، باید ابتدا آن گروه از نیازهای خود را که اولویت بیشتری دارند، برطرف سازد.

از آن‌جا که «منابع در دسترس انسان، کاربردهای گوناگون دارند»، انسان باید در مورد نحوه‌ی استفاده از این منابع تصمیم بگیرد و همچنین روش معینی را انتخاب کند؛ برای مثال، باید تصمیم بگیرد که زمین‌های کشاورزی محدودی را که در اختیار دارد، به زیر کشت گندم ببرد یا این که آن‌ها را به ساختن مسکن اختصاص دهد. اگر بنا بر انجام هر دو کار است، چه مقدار از زمین را به هریک از این دو امر اختصاص دهد؟ پرسش‌هایی از این قبیل را می‌توان در یک پرسش اساسی خلاصه کرد: «بهترین روش استفاده از منابع و امکانات کدام است؟».

«بهترین روش استفاده از منابع و امکانات» این است که با استفاده از این منابع بتوان بیشترین میزان تولید را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.

انسان در طول زمان با به‌کارگیری قوای فکری خود، همواره در صدد انجام «بهترین انتخاب» و یافتن «بهترین راه» بوده است. حاصل این تلاش فکری، «پدید آمدن اندیشه‌ی اقتصادی» است. با گسترش و پیشرفت تمدن بشری و به ویژه پیشرفت علم ریاضی، اندیشه‌ی اقتصادی بشر نیز تکامل بیشتری یافت و با عنوان «علم اقتصاد» در جایگاه یکی از مهم‌ترین معارف بشری و علوم دانشگاهی قرار گرفت.

آن‌ها کالاها و خدمات مورد نیاز مردم را تولید و در بازار عرضه می‌کنند. اگر در جامعه فقط این دو گروه حاضر و فعال باشند، **نبود یک نهاد برای ایجاد نظم و انضباط و نظارت بر عملکرد اقتصاد احساس می‌شود.** همچنین تمایلی برای تولید برخی کالاها و خدمات (مثل دفاع نظامی) به طور معمول از سوی بنگاه‌های خصوصی وجود ندارد. این نهاد می‌تواند با نظارت بر عملکرد تولیدکنندگان، از یک سو **آن‌ها را به رعایت بعضی ضوابط و قوانین ملزم کند.** مثلاً تولیدکنندگان را وادار کند که سطح کیفیت کالاها و اصول بهداشت را رعایت کنند و از سوی دیگر، **با در نظر گرفتن مصالح جامعه سیاست‌هایی را اعمال کند که تولید یک کالا رونق پیدا کند یا بیکاری در یک بخش از کشور از بین برود.** این نهاد، دولت نام دارد.

اگر در بررسی خود از سطح یک جامعه فراتر برویم و کل اقتصاد جهان را در نظر بگیریم، ملاحظه می‌کنیم که دولت‌ها هر یک با برقراری ضوابطی، سعی در «مدیریت و هدایت اقتصاد داخلی خود» دارند اما در سطح جهان هم به فعالیت و نظارت نهادهایی نیاز است که با کمک آن‌ها روابط اقتصادی بین کشورها بیشتر رونق گیرد و حقوق همه‌ی طرف‌های درگیر در تجارت جهانی حفظ شود. سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی این **نقش نظارتی** را در اقتصاد جهان برعهده دارند. بدین ترتیب، چهار گروه بازیگر و فعال در عرصه‌ی اقتصاد جهان عبارت‌اند از: **مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان، دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی.**

علم اقتصاد درباره‌ی چه موضوعاتی بحث می‌کند؟

علم اقتصاد مانند هر علم دیگری، درباره‌ی موضوعات معینی با روش‌های خاصی بحث می‌کند؛ به عبارت دیگر، برای پاسخگویی به پرسش‌های مشخصی طراحی شده است. برای شناختن موضوعاتی که علم اقتصاد به آن‌ها می‌پردازد، تصویر ساده‌ای از اقتصاد جامعه را مد نظر قرار می‌دهیم که در زیر آمده است:

افراد جامعه در قالب خانوارها برای **رفع نیازهای خود**، به کالاها و خدمات خاصی احتیاج دارند. آن‌ها برای تهیه‌ی کالاها و استفاده از خدمات مورد نیاز خود پول هم می‌پردازند. تولیدکنندگان با هدف **کسب سود**، کالاها و خدمات مورد نیاز مردم را تولید و عرضه می‌کنند. آن‌ها این کالاها و خدمات را در بازارها عرضه می‌کنند و به فروش می‌رسانند.

بازیگران و فعالان در عرصه‌ی اقتصاد

هر نوع سازمان، تشکیلات و شرکت یا واحد تجاری که به عرضه‌ی کالا و خدمات می‌پردازد، **بنگاه** محسوب می‌شود؛ بدین ترتیب، شرکت ایران خودرو، بانک ملی ایران، مغازه‌ی بقالی محل، دکه‌ی روزنامه‌فروشی سر خیابان و حتی تاکسی، بنگاه اقتصادی‌اند.

در عرصه‌ی اقتصاد جامعه، از یک سو با «خانوارها» به عنوان «مصرف‌کنندگان» و از سوی دیگر، با «بنگاه‌ها و مؤسسات اقتصادی» به عنوان «تولیدکنندگان» عرضه‌کنندگان کالاها و خدمات» روبه‌رویم.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

- ۱ اگر بپذیریم که انسان موجودی است سیری‌ناپذیر، مرتفع شدن قسمتی از انتظاراتش منجر به در او می‌شود. | سراسری ۸۴
 - ۱) شکل‌گیری نیازهای جدید
 - ۲) به وجود آمدن احساس بی‌نیازی و رضایت
 - ۳) شکل‌گیری عطش کم‌تر برای رفع نیازهای جدید
 - ۴) گذشت از نیازهای تازه شکل‌یافته و حذف آن‌ها
- ۲ بهترین روش استفاده از منابع و امکانات کدام است؟ | سراسری ۸۵ - آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۳ و ۹۱
 - ۱) به‌کارگیری منابع و امکانات موجود در حد رفع نیازهای داخلی جامعه
 - ۲) استفاده‌ی کم‌تر از آن‌ها به استناد این که این منابع به آیندگان نیز تعلق دارد
 - ۳) کسب بیشترین «میزان تولید» از منابع موجود و فراهم‌آوری سطح بالاتری از رفاه برای انسان
 - ۴) استفاده از آن‌ها برای «نیازهای نامحدود مادی» جامعه که نتیجتاً منجر به تأمین رفاه عمومی خواهد شد
- ۳ بررسی «چه موردی» منجر به مصرف خاص منابع و امکانات در دسترس با قابلیت مصارف متعدد، می‌گردد؟ | آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۲
 - ۱) دانش فنی
 - ۲) کالاهای ضروری
 - ۳) هزینه‌ی فرصت
 - ۴) کالاهای نهایی
- ۴ دستیابی به بیشترین میزان تولید و فراهم ساختن سطح بالاتری از رفاه برای انسان، ملاک سنجش چیست؟ | آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۰
 - ۱) مصرف هرچه بیشتر
 - ۲) تأمین رفاه زیاد و رفع نیازهای تجملی
 - ۳) رفع نیازهای نامحدود انسان
 - ۴) بهترین روش استفاده از منابع و امکانات
- ۵ ارتقاء سطح دانش فنی، چه باوری را متزلزل می‌نماید؟ | آزمایشی سنجش ۹۴
 - ۱) استفاده‌ی درست از منابع
 - ۲) محدودیت منابع در دسترس
 - ۳) قابلیت مصارف متعدد منابع
 - ۴) بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی
- ۶ محرک انسان برای فعالیت و تلاش چیست؟ | آزمایشی سنجش ۹۱
 - ۱) احساس رضایت
 - ۲) امکانات مادی
 - ۳) رفع نیازها
 - ۴) دوراندیشی

۷

نیاز به امکانات رفاهی در انسان، به تبع کدام مورد، احساس می‌شود؟

- ۱) قابلیت مصارف متعدد منابع
- ۲) مصرف‌گرایی
- ۳) مرتفع شدن نیازهای اساسی
- ۴) وجود روش‌های گوناگون استفاده از منابع

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

۸

رسیدن به چه منظوری، الزاماً معرف بهترین روش استفاده از منابع و امکانات نیست؟

- ۱) سطح بالاتری از رفاه برای انسان
- ۲) بیشترین میزان تولید
- ۳) بالاترین سود
- ۴) رفع نیازهای دارای اولویت بیشتر

۹

منبع رفع نیازهای انسان کدام است؟

- ۱) عقل و درایت انسان در به‌کارگیری منابع مالی
- ۲) امکاناتی که در اختیار انسان گذاشته شده است
- ۳) ثروت و اموالی که انسان آن‌ها را به دست آورده است
- ۴) سرمایه، نیروی انسانی و تکنولوژی که انسان بتواند مورد استفاده قرار دهد

آزمایشی سنجش ۹۱

۱۰

کدام عبارت نادرست است؟

- ۱) نیازهای انسان نامحدود است.
- ۲) انسان با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش احساس بی‌نیازی می‌کند.
- ۳) انسان موجودی سیری‌ناپذیر است.
- ۴) با برآورده شدن نیازهای انسان، نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و او با عطش بیشتری در صدد رفع آن‌ها برمی‌آید.

آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۳ و ۹۱ و ۹۰

۱۱

ملاک بهترین بودن برای استفاده از منابع و امکانات چیست؟

- ۱) کسب بیشترین میزان تولید ← کسب سطح بالاتری از رفاه برای انسان
- ۲) گسترش و پیشرفت تمدن بشری ← تثبیت قیمت کالاهای تولیدی در طی زمان
- ۳) کسب سود بیشتر و تولید کالاهای تجملی و گران‌قیمت ← گسترش مصرف‌گرایی و رفاه‌زدگی برای همه‌ی مردم
- ۴) استفاده از منابع برای تقویت قوای نظامی ← رسیدن به خودکفایی و نجات از وابستگی

۱۲

کامل‌کننده‌ی عبارت زیر کدام گزینه می‌باشد؟

به‌کارگیری قوای فکری انسان در جهت یافتن بهترین راه ← پدید آمدن قدرت اندیشه‌ی اقتصادی ← گسترش و پیشرفت تمدن بشری و

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

تبدیل اندیشه‌ی اقتصادی به ←

- ۱) اقتصاد کلاسیک
- ۲) تجارت و بازرگانی جهانی
- ۳) مکتب اقتصاد
- ۴) علم اقتصاد

۱۳

انسان در زندگی خود با کدام مفاهیم روبه‌روست؟

- ۱) منابع و امکانات - نیازهای اولیه
- ۲) نیازهای انسان - منابع و امکانات
- ۳) نیازهای مادی - نیازهای اساسی و غیراساسی
- ۴) نیازهای مادی - نیازهای معنوی

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

۱۴

با وجود ذخایر معدنی فراوان در کره‌ی زمین، به چه دلیل بهره‌برداری از این منابع آسان نیست؟

- ۱) واقع شدن آن‌ها در محدوده‌ی خاصی از جهان - جلوگیری کشورهای استعمارگر
- ۲) مقرون به صرفه نبودن استفاده از آن‌ها - بی‌نیازی کشورهای قدرتمند
- ۳) ناشناخته بودن بسیاری از این ذخایر - محدود بودن دانش فنی بشر
- ۴) متعدد بودن این ذخایر و عدم آشنایی به نوع مصرف آن‌ها - متعلق بودن آن‌ها به نسل‌های آینده

۱۵

در یک تصویر بسیار ساده از «زندگی مادی انسان» آن دو مفهومی که مورد توجه قرار می‌گیرد، کدام است؟

- ۱) طبیعت - سرمایه
- ۲) نیازهای انسان - منابع و امکانات
- ۳) نیازهای مادی - نیازهای معنوی
- ۴) نیازهای اولیه - نیروی انسانی

۱۶

کدام گزینه در «ارتباط واقعی» با مطلب زیر است؟

«انسان با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی نمی‌کند بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و او با عطش بیشتری در صدد

آزمایشی سنجش ۹۰

رفع این نیازها برمی‌آید.»

- ۱) انسان موجودی سیری‌ناپذیر است.
- ۲) در جوامع سرمایه‌داری انسان‌ها سیری‌ناپذیرند.
- ۳) در جوامعی که «دین و مذهب» با وجود انسان‌ها عجین نشده، انسان‌ها موجوداتی سیری‌ناپذیرند.
- ۴) با گذشت زمان تمام نیازهای انسان برطرف می‌شود و او دیگر محرکی برای فعالیت نخواهد داشت.

آزمایشی سنجش ۹۱

کدام یک از گزینه‌های زیر، نادرست است؟

۱۷

- ۱) با برآورده شدن هر نیاز، نیاز جدیدی مطرح می‌شود.
- ۲) با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهای انسان، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد.
- ۳) همراه با ظهور نیازهای جدید، انسان به فعالیت‌های بیشتر برای ارتقاء سطح زندگی خویش می‌پردازد.
- ۴) با گذشت زمان، تمام نیازهای انسان برطرف می‌شود.

آزمایشی سنجش ۹۰

کدام عامل موجب پدید آمدن «اندیشه‌ی اقتصادی» در جهان امروز گشته است؟

۱۸

- ۱) انقلاب صنعتی و پیشرفت‌های سریع در فن‌آوری و تکنولوژی
- ۲) تلاش فکری بشر برای یافتن بهترین راه استفاده از منابع و امکانات
- ۳) قرار گرفتن علم اقتصاد در شاخه‌های معارف بشری
- ۴) هماهنگ کردن امکانات نامحدود با خواسته‌های محدود بشر

آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۲

از آن جا که انسان موجودی سیری‌ناپذیر است، با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش

۱۹

- ۱) عطش او نسبت به نیازهای رفع شده بیشتر می‌شود.
- ۲) احساس بی‌نیازی به او دست می‌دهد.
- ۳) نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد.
- ۴) عطش او برای رفع نیازهای دیگر کم می‌شود.

آزمایشی سنجش ۹۱ و ۹۰

اغلب تصمیماتی که انسان در مورد مسائل اقتصادی می‌گیرد، ریشه در چه چیزی دارند و چگونه عملی می‌شوند؟

۲۰

- ۱) قابلیت مصارف متعدد منابع - از طریق به‌کارگیری منابع و امکانات محدود و در دسترس
- ۲) قابلیت مصارف متعدد منابع - انتخاب بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات
- ۳) نیازها و خواسته‌های نامحدود او - از طریق به‌کارگیری منابع و امکانات محدود و در دسترس
- ۴) نیازها و خواسته‌های محدود او - انتخاب بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات

آزمایشی سنجش ۹۰

انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم می‌گیرد که آن نیاز را رفع سازد و بعد از رفع نیاز، احساس به او دست می‌دهد.

۲۱

- ۱) امنیت
- ۲) استقلال
- ۳) رضایت
- ۴) بی‌نیازی

آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۲ و ۹۱

«تعدد قابلیت مصارف منابع و امکانات» به چه معناست؟

۲۲

- ۱) فرهنگ مصرف بیشتر و تولید بیشتر امکانات
- ۲) کشف ماهیت علت و معلولی پدیده‌های اقتصادی
- ۳) فزونی یافتن عرضه بر تقاضا
- ۴) رفع نیازهای مختلف و متنوع به وسیله‌ی امکانات

آزمایشی سنجش ۹۱

مهم‌ترین موضوع علم اقتصاد کدام است و انسان در مواجهه با این مورد، در ابتدا باید چه کاری انجام دهد؟

۲۳

- ۱) مسأله‌ی انتخاب - به محدودیت منابع و امکانات و نامحدود بودن نیازهای خود توجه کند.
- ۲) منابع و امکانات محدود - باید بداند که این منابع و امکانات محدود قادر به رفع نیازهای نامحدود او نیست.
- ۳) مسأله‌ی انتخاب - آن گروه از نیازهای خود را که اولویت بیش‌تری دارند، برطرف سازد.
- ۴) منابع و امکانات محدود - در مورد نحوه‌ی استفاده از منابع و امکانات تصمیم‌گیری کند.

آزمایشی سنجش ۹۱

در اثر چه عاملی، اندیشه‌ی اقتصادی بشر تکامل بیش‌تری یافت و مهم‌ترین مسأله‌ی زندگی و موضوع علم اقتصاد چیست؟

۲۴

- ۱) تلاش انسان‌ها برای یافتن بهترین راه با به‌کارگیری قوای فکری خود - مسأله‌ی انتخاب
- ۲) گسترش و پیشرفت تمدن بشری و به‌ویژه پیشرفت علم ریاضی - مسأله‌ی انتخاب
- ۳) تلاش انسان‌ها برای یافتن بهترین راه با به‌کارگیری قوای فکری خود - نیازهای نامحدود انسان
- ۴) گسترش و پیشرفت تمدن بشری و به‌ویژه پیشرفت علم ریاضی - نیازهای نامحدود انسان

آزمایشی سنجش ۹۱

کدام عامل، محرک انسان برای فعالیت و تلاش است و با گذشت زمان، این عامل، چه تغییری می‌کند؟

۲۵

- ۱) کشف منابع و امکانات - انسان به محدودیت منابع و امکانات پی می‌برد.
- ۲) نیازهای انسان - با برآورده شدن هر نیاز، نیاز جدیدی مطرح می‌شود.
- ۳) کشف منابع و امکانات - انسان منابع و امکانات را برای رفع نیازهای خود به کار می‌گیرد.
- ۴) نیازهای انسان - تمام نیازهای انسان برطرف می‌شود.

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱ و ۹۰

ذخایر معدنی با وجود فراوان بودن در کره‌ی زمین به چه دلایلی نامحدود نیستند؟

۲۶

- ۱) استفاده‌ی نادرست بشر از این منابع و نامحدود بودن دانش فنی بشر
- ۲) استفاده‌ی نادرست بشر از این منابع و قابلیت مصرف متعدد این منابع
- ۳) ناشناخته بودن بسیاری از این ذخایر و محدود بودن دانش فنی بشر
- ۴) ناشناخته بودن بسیاری از این ذخایر و قابلیت مصرف متعدد این منابع

۲۷

انسان در طول زمان با به‌کارگیری قوای فکری خود، همواره در صدد بوده است و حاصل این تلاش فکری است. | آزمایشی سنجش ۹۳

(۱) کشف بهتر منابع و ذخایر - پیشرفت علم اقتصاد
(۲) یافتن بهترین راه - پیشرفت علم اقتصاد
(۳) رفع نیازهای نامحدود خود - پدید آمدن اندیشه‌ی اقتصادی
(۴) انجام بهترین انتخاب - پدید آمدن اندیشه‌ی اقتصادی

۲۸

با گسترش و پیشرفت تمدن بشری به‌ویژه پیشرفت اندیشه‌ی اقتصادی بشر نیز تکامل بیش‌تری یافت و با عنوان در جایگاه یکی از مهم‌ترین معارف بشری و علوم دانشگاهی قرار گرفت. | آزمایشی سنجش ۹۲

(۱) علم ریاضی - علوم انسانی (۲) علم فیزیک - علوم انسانی (۳) علم ریاضی - علم اقتصاد (۴) علم فیزیک - علم اقتصاد

۲۹

چهار گروه بازیگر و فعال در عرصه‌ی اقتصاد جهان کدام‌اند؟ | آزمایشی سنجش ۹۲

(۱) تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان، مصرف‌کنندگان و دولت
(۲) مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان، دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی
(۳) تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان، بنگاه‌های خصوصی و دولت
(۴) مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان، سازمان‌های بین‌المللی و بنگاه‌های خصوصی

آیا اقتصاد علم است؟

هریک از علوم، فضایی خاص و متفاوت با سایر علوم دارد. با این حال، اگر به همه‌ی شاخه‌های علوم دقت کنیم، شباهت‌های خاصی در روش مطالعه‌ی دانشمندان پیدا می‌کنیم. در همه‌ی شاخه‌های علوم، دانشمندان به دنبال یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه هستند. به همین منظور، به «انجام مشاهدات»، «جمع‌آوری اطلاعات» و سپس «طبقه‌بندی آن‌ها» می‌پردازند. در مرحله‌ی بعد، آن‌ها برای توجیه واقعیت‌های مورد مطالعه، نظریات خود را ارائه می‌دهند و سپس با بررسی بیشتر، «نظریات مطرح شده را ارزیابی می‌کنند و درباره‌ی رد یا قبول آن‌ها تصمیم می‌گیرند».

هر چند اقتصاددانان در مطالعات اقتصادی، امکان استفاده از ابزارهای خاص علوم تجربی مانند میکروسکوپ، تلسکوپ و نظایر آن را ندارند اما با روشی بسیار مشابه روشی که در علوم تجربی به کار گرفته می‌شود، به بررسی واقعیت‌ها می‌پردازند. آنان نیز به دنبال کشف روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی عالم واقع، با جمع‌آوری مشاهدات و اطلاعات، نظریاتی را ارائه می‌کنند و سپس به ارزیابی و قبول یا رد آن‌ها می‌پردازند. پس آنان نیز با روش علمی مسائل اقتصادی را مطالعه می‌کنند. اقتصاددانان با تکیه بر «مطالعات علمی خود» توانسته‌اند ماهیت روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی را کشف کنند؛ به همین دلیل، امروزه می‌توان در عرصه‌ی اقتصاد برای رسیدن به هدفی خاص، سیاست‌هایی را طراحی و اجرا کرد و نتایج اجرای آن‌ها را از قبل پیش‌بینی کرد. همچنین، می‌توان با پیش‌بینی برخی مشکلاتی که ممکن است در عرصه‌ی اقتصاد بروز کند، روش‌هایی را برای جلوگیری از بروز آن‌ها طراحی کرد. این نتایج، همگی حاصل استفاده از روش‌های علمی و مدل‌های ریاضی در مطالعات اقتصادی و به اصطلاح، شکل‌گیری و تکامل علم اقتصاد است.

امروزه علم اقتصاد جایگاه رفیعی بین مجموعه‌ی علوم و معارف بشری دارد. رشته‌ی اقتصاد در معتبرترین دانشگاه‌های جهان به عنوان یک رشته‌ی تحصیلی مهم مورد توجه است و جزء انتخاب‌های اول دانش‌آموزان نخبه و مستعد برای ورود به دانشگاه محسوب می‌شود؛ چرا که هم عمق علمی بالایی دارد و هم به دلیل نیاز مؤسسات دولتی و نیز شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی به خدمات و مطالعات اقتصاددانان، از بازار کار خوبی برخوردار است. در این دانشگاه‌ها، رشته‌ی اقتصاد با تخصص‌های گوناگون و متنوع تدریس می‌شود و آن‌ها سعی می‌کنند با تربیت کارشناسان برجسته‌ی اقتصادی، اعتبار علمی خود را در مقایسه با سایر دانشگاه‌ها افزایش دهند؛ همچنین، امروزه نشریات علمی فراوان در رشته‌ی اقتصاد و گرایش‌های مختلف آن منتشر شده و همه ساله، مقالات علمی بی‌شماری در این عرصه نوشته می‌شود. این‌ها بدین معناست که در جهان امروز اهمیت علم اقتصاد و متخصصان این رشته روزبه‌روز بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد.

تعریف علم اقتصاد

علم اقتصاد درباره‌ی «چگونگی انتخاب و تصمیم‌گیری انسان در زندگی خویش» مطالعه می‌کند. تصمیماتی که انسان در مورد مسائل اقتصادی می‌گیرد، عمدتاً ریشه در نیازها و خواسته‌های نامحدود او دارند و باید از طریق «به‌کارگیری منابع و امکانات محدود در دسترس» عملی شوند.

علم اقتصاد علمی است که انتخاب‌های بشر را به صورت «رابطه‌ی بین منابع و عوامل تولید کمیاب» (که موارد استفاده‌ی مختلف دارند) و «نیازهای مادی نامحدود او» مطالعه کرده و با ارائه‌ی بهترین انتخاب‌ها، رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت می‌کند. این تعریف دربرگیرنده‌ی سه نکته‌ی مهم است؛ این سه نکته عبارتند از: «نامحدود بودن نیازها»، «محدود بودن منابع» و «قابلیت مصارف متعدد منابع»؛ از این رو می‌توان گفت هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش است.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

در زمینه‌ی کدام علوم، دانشمندان به دنبال یافتن روابط علت و معلولی پدیده‌های مورد مطالعه هستند و به همین منظور به مشاهده، جمع‌آوری اطلاعات و سپس طبقه‌بندی آن‌ها می‌پردازند؟

۳۰

سراسری ۸۳ - آزمایشی سنجش ۹۳

- ۱) همه‌ی شاخه‌های علوم
- ۲) علوم تجربی و نجوم
- ۳) علوم زیست‌شناسی و شیمی
- ۴) همه‌ی شاخه‌های علوم اثباتی

به کدام دلیل، امروزه می‌توان در عرصه‌ی اقتصاد برای رسیدن به هدفی خاص، سیاست‌هایی را طراحی و اجرا کرد و نتایج اجرای آن‌ها را از قبل پیش‌بینی کرد؛ همچنین می‌توان با پیش‌بینی برخی مشکلاتی که ممکن است در عرصه‌ی اقتصاد بروز کند، روش‌هایی را برای جلوگیری از بروز آن‌ها طراحی کرد؟

۳۱

سراسری ۸۶

- ۱) تکیه‌ی دانشمندان اقتصادی بر مطالعات علمی
- ۲) شکل‌گیری و تکامل علم اقتصاد و طی مراحل تکمیلی آن
- ۳) کشف ماهیت روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی
- ۴) استفاده از روش‌های علمی همانند سایر علوم از جمله علوم تجربی

سراسری خارج ۸۸ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

کدام مطلب نادرست است؟

۳۲

۱) هر یک از علوم، فضایی خاص و متفاوت با سایر علوم دارد. بنابراین، هر اندازه به هر یک از شاخه‌های علوم دقت کنیم، شباهت‌های خاصی در روش مطالعه‌ی دانشمندان پیدا نمی‌کنیم.

۲) دانشمندان برای توجیه واقعیت‌های مورد مطالعه، نظریات خود را ارائه می‌دهند و سپس با بررسی بیشتر، نظریات مطرح شده را ارزیابی می‌کنند و درباره‌ی رد یا قبول آن‌ها، تصمیم می‌گیرند.

۳) در همه‌ی شاخه‌های علوم، دانشمندان به دنبال یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه هستند و به همین منظور به انجام مشاهدات، جمع‌آوری اطلاعات و سپس طبقه‌بندی آن‌ها می‌پردازند.

۴) هر چند اقتصاددانان در مطالعات اقتصادی امکان استفاده از ابزارهای خاص علوم تجربی مانند میکروسکوپ، تلسکوپ و نظایر آن را ندارند اما با روشی بسیار مشابه روشی که در علوم تجربی به کار گرفته می‌شود، به بررسی واقعیت‌ها می‌پردازند.

در رابطه با جست‌وجوی روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه، ارائه‌ی نظریات برای توجیه واقعیت‌های مورد مطالعه، بعد از کدام مرحله قرار دارد؟

۳۳

سراسری ۸۹

- ۱) انجام مشاهدات
- ۲) طبقه‌بندی یافته‌ها
- ۳) جمع‌آوری اطلاعات
- ۴) ارزیابی مطالعات انجام یافته

نتیجه‌ی تکیه‌ی اقتصاددانان بر مطالعات علمی خود چیست؟

۳۴

- ۱) توجیه و تبیین
- ۲) کشف روابط علت و معلولی
- ۳) طراحی و اجرای سیاست‌ها
- ۴) پیش‌بینی مشکلات و ارائه‌ی روش‌های جلوگیری از بروز آن‌ها

در علم اقتصاد، با تکیه بر کدام یک از گزینه‌ها می‌توان به طراحی و اجرای موضوعات سایر گزینه‌ها اقدام نمود؟

۳۵

- ۱) کشف روابط علت و معلولی
- ۲) رسیدن به اهدافی خاص
- ۳) پیش‌بینی برخی از مشکلات
- ۴) جلوگیری از بروز برخی مشکلات

کدام گزینه روند توجیه واقعیت‌های مورد مطالعه را توسط دانشمندان به طور صحیح بیان می‌کند؟

۳۶

- ۱) مشاهده - ارائه‌ی نظریه - طبقه‌بندی اطلاعات
- ۲) ارائه‌ی نظریه - ارزیابی - طبقه‌بندی اطلاعات
- ۳) جمع‌آوری اطلاعات - ارزیابی - ارائه‌ی نظریه
- ۴) مشاهده - جمع‌آوری اطلاعات - ارائه‌ی نظریه

کدام یک از موارد زیر، از جمله نتایج شکل‌گیری و تکامل علم اقتصاد نمی‌باشد؟

۳۷

- ۱) پیش‌بینی برخی سیاست‌های اقتصادی برای وصول به اهداف مشخص
- ۲) طراحی روش‌های جلوگیری از بروز مشکلات اقتصادی
- ۳) طراحی و اجرای بعضی سیاست‌ها برای رسیدن به هدفی خاص
- ۴) پیش‌بینی نتایج اجرای سیاست‌های اقتصادی از قبل

هدف علم اقتصاد عبارت است از

۳۸

- ۱) افزایش سطح رفاه و برخورداری آحاد جامعه با اتکاء به فرهنگ ملی خود.
- ۲) رشد و پیشرفت اقتصادی جوامع در سایه‌ی رشد اجتماعی، سیاسی و فرهنگی.
- ۳) ارضاء حس سیری‌ناپذیری انسان در برخورداری از منابع و امکانات نامحدود.
- ۴) راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش.

آزمایشی سنجش ۹۳

اقتصاددانان به دنبال کشف روابط علت و معلولی بین بوده و با مشاهدات و جمع‌آوری اطلاعات، نظریاتی را ارائه می‌کنند و به ارزیابی، قبول یا رد آن‌ها می‌پردازند. پس | ۳۹

| سراسری ۹۱ - آزمایشی سنجش ۹۳

- ۱) «پدیده‌های اقتصادی» عالم واقع - آنان نیز با روش علمی، «مسائل اقتصادی» را مطالعه می‌کنند.
- ۲) مقولات «عرضه، تقاضا، قیمت» - آنان نیز با روش علمی، «مسائل اقتصادی» را مطالعه می‌کنند.
- ۳) «پدیده‌های اقتصادی» عالم واقع - آنان هم با روشی که در «علوم تجربی» به کار گرفته می‌شود، به «بررسی واقعیت‌ها» می‌پردازند.
- ۴) مقولات «عرضه، تقاضا، قیمت» - آنان هم با روشی مشابه روشی که در «علوم تجربی» به کار گرفته می‌شود، به «بررسی واقعیت‌ها» می‌پردازند.

هدف علم اقتصاد در کدام گزینه به‌طور کامل بیان شده است؟ | ۴۰

| آزمایشی سنجش ۹۳

- ۱) مطالعه‌ی رابطه‌ی بین منابع و عوامل تولید کمیاب و نیازهای مادی نامحدود انسان
- ۲) ارائه‌ی بهترین انتخاب‌ها برای انسان و مدیریت کردن رفتارهای فردی و جمعی انسان‌ها
- ۳) راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش
- ۴) مطالعه‌ی چگونگی انتخاب و تصمیم‌گیری انسان در زندگی اقتصادی خویش با استفاده از منابع و امکانات محدود و در دسترس او

هدف علم اقتصاد کدام است؟ | ۴۱

| آزمایشی سنجش ۹۳

- ۱) مطالعه‌ی انتخاب‌های بشر به‌صورت رابطه‌ی بین منابع تولید کمیاب و نیازهای مادی نامحدود او
- ۲) راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش
- ۳) مدیریت رفتارهای جمعی و فردی انسان با ارائه‌ی بهترین انتخاب‌ها در این زمینه
- ۴) افزایش سطح رفاه و برخورداری آحاد جامعه از امکانات مادی بیش‌تر و بهتر و ارتقاء سطح زندگی مادی

دانشمندان طی مراحل یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه، در مرحله‌های دوم و چهارم به‌ترتیب به انجام چه کارهایی می‌پردازند؟ | ۴۲

| آزمایشی سنجش ۹۱

- ۱) جمع‌آوری اطلاعات - ارزیابی نظریات
- ۲) جمع‌آوری اطلاعات - ارائه‌ی نظریات
- ۳) طبقه‌بندی اطلاعات - ارزیابی نظریات
- ۴) طبقه‌بندی اطلاعات - ارائه‌ی نظریات

دانشمندان در روش علمی که برای یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه به‌کار می‌گیرند، در مرحله‌ی سوم چه اقدامی انجام می‌دهند و مرحله‌ی قبل از این مرحله کدام است؟ | ۴۳

| آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۱

- ۱) ارائه‌ی نظریات - طبقه‌بندی اطلاعات
- ۲) ارائه‌ی نظریات - طبقه‌بندی نظریات
- ۳) طبقه‌بندی اطلاعات - جمع‌آوری اطلاعات
- ۴) طبقه‌بندی اطلاعات - انجام مشاهدات

در همه‌ی شاخه‌های علوم، دانشمندان به‌دنبال یافتن چه موردی هستند و برای این‌کار، در سه مرحله‌ی اول به‌ترتیب چه اقداماتی را انجام می‌دهند؟ | ۴۴

| آزمایشی سنجش ۹۱

- ۱) بررسی واقعیت‌های موجود بین همه‌ی پدیده‌ها - جمع‌آوری اطلاعات، ارائه‌ی نظریات و ارزیابی آن‌ها
- ۲) بررسی واقعیت‌های موجود بین همه‌ی پدیده‌ها - انجام مشاهدات، جمع‌آوری اطلاعات و طبقه‌بندی آن‌ها
- ۳) روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه - جمع‌آوری اطلاعات، ارائه‌ی نظریات و ارزیابی آن‌ها
- ۴) روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه - انجام مشاهدات، جمع‌آوری اطلاعات و طبقه‌بندی آن‌ها

اقتصاددانان به‌دنبال کشف چه عاملی هستند و با جمع‌آوری مشاهدات و اطلاعات در این زمینه به چه اقدامی دست می‌زنند؟ | ۴۵

| آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۲

- ۱) منابع و امکانات محدود برای رفع نیازهای نامحدود انسان‌ها - طراحی و اجرای سیاست‌های مناسب
- ۲) روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی عالم واقع - طراحی و اجرای سیاست‌های مناسب
- ۳) منابع و امکانات محدود برای رفع نیازهای نامحدود انسان‌ها - ارائه‌ی نظریات و ارزیابی آن‌ها
- ۴) روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی عالم واقع - ارائه‌ی نظریات و ارزیابی آن‌ها

در همه‌ی شاخه‌های علوم، دانشمندان برای یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه در مرحله‌ی اول و سوم، به‌ترتیب، به چه اقداماتی دست می‌زنند؟ | ۴۶

| آزمایشی سنجش ۹۱

- ۱) انجام مشاهدات - طبقه‌بندی اطلاعات
- ۲) جمع‌آوری اطلاعات - طبقه‌بندی اطلاعات
- ۳) انجام مشاهدات - ارائه‌ی نظریات
- ۴) جمع‌آوری اطلاعات - ارائه‌ی نظریات

به کدام دلیل، امروزه می‌توان در عرصه‌ی اقتصاد برای رسیدن به هدفی خاص، سیاست‌هایی را طراحی و اجرا کرد و نتایج اجرای آن‌ها را از قبل پیش‌بینی نمود؟

- ۱) اقتصاددانان در مطالعات اقتصادی با روشی بسیار مشابه روشی که در علوم تجربی به‌کار گرفته می‌شود، به بررسی واقعیت‌ها می‌پردازند.
- ۲) اقتصاددانان با پیش‌بینی مشکلاتی که ممکن است در عرصه‌ی اقتصاد بروز کند، روش‌هایی را برای جلوگیری از بروز آن‌ها طراحی کرده‌اند.
- ۳) اقتصاددانان با تکیه بر مطالعات علمی خود توانسته‌اند ماهیت روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی را کشف کنند.
- ۴) اقتصاددانان امروزه نشریات علمی فراوانی را در رشته‌ی اقتصاد و گرایش‌های مختلف آن منتشر کرده‌اند که نشان از پیشرفت زیاد این علم دارد.

اقتصاددانان به دنبال کشف چه موردی هستند و با کدام روش مسائل اقتصادی را مطالعه می‌کنند؟

- ۱) منابع و امکانات بیش‌تر برای رفع نیازهای نامحدود انسان - علمی
- ۲) روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی عالم واقع - علمی
- ۳) منابع و امکانات بیش‌تر برای رفع نیازهای نامحدود انسان - تجربی
- ۴) روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی عالم واقع - تجربی

علم اقتصاد علمی است که انتخاب‌های بشر را به صورت مطالعه کرده و با ارائه‌ی بهترین انتخاب‌ها

- ۱) رابطه‌ی بین منابع و عوامل تولید کمیاب و نیازهای مادی نامحدود او - به راهنمایی انسان می‌پردازد.
- ۲) رابطه‌ی بین منابع و امکانات مادی محدود و قابلیت مصارف متعدد این منابع - به راهنمایی انسان می‌پردازد.
- ۳) رابطه‌ی بین منابع و عوامل تولید کمیاب و نیازهای مادی نامحدود او - رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت می‌کند.
- ۴) رابطه‌ی بین منابع و امکانات مادی محدود و قابلیت مصارف متعدد این منابع - رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت می‌کند.

علم اقتصاد در مورد چه موضوعی مطالعه می‌کند و این موضوع عمدتاً ریشه در کدام عامل دارد؟

- ۱) به‌کارگیری روشی بسیار مشابه روش علوم تجربی برای بررسی واقعیت‌ها - چگونگی استفاده از ابزارهای خاص علوم تجربی
- ۲) چگونگی انتخاب و تصمیم‌گیری انسان در زندگی اقتصادی خویش - نیازها و خواسته‌های نامحدود انسان
- ۳) به‌کارگیری روشی بسیار مشابه روش علوم تجربی برای بررسی واقعیت‌ها - توجیه درست واقعیت‌ها با روش تجربی
- ۴) چگونگی انتخاب و تصمیم‌گیری انسان در زندگی اقتصادی خویش - قابلیت مصارف متعدد منابع و امکانات

کدام «گزینه» مبتنی پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) نتیجه‌ی منطقی این مطلب کدام است؟ «انسان با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و او با عطش بیش‌تری در صدد رفع این نیازها برمی‌آید.»

ب) چرا انسان ابتدا باید آن گروه از نیازهای خود را که اولویت بیش‌تری دارند، برطرف سازد؟

ج) کدام‌یک از عبارات زیر نادرست است؟

د) اقتصاددانان به دنبال کشف «روابط علت و معلولی» بین پدیده‌های اقتصادی عالم واقع، با جمع‌آوری مشاهدات و اطلاعات، نظریاتی را ارائه می‌کنند و سپس به ارزیابی و قبول یا رد آن‌ها می‌پردازند. پس:

ه) در ارتباط با استفاده‌ی دانشمندان در هر یک از علوم بشری، کدام عبارت در رابطه با سایر «گزینه‌ها» نیست؟

و) اتخاذ تصمیم درباره‌ی رد یا پذیرش نظریات بعد از کدام‌یک از مراحل ذکر شده است؟

۱) الف) انسان‌ها موجوداتی «سیری‌ناپذیرند». ب) زیرا منابع و امکانات محدود قادر به رفع نیازهای نامحدود انسان نیستند. ج) انسان به خاطر کاربردهای متعدد منابع و امکانات در دسترس خود قادر به استفاده از قابلیت‌های متعدد آن‌ها نیست. د) آنان نیز با «روش علمی» مسائل اقتصادی را مطالعه می‌کنند.

ه) مطالعه‌ی مواد مختلف و تأثیر آن‌ها بر یک‌دیگر و ارزیابی نظریات مطروحه پس از بررسی بیش‌تر

۲) الف) انسان‌های غیر مسلمان «سیری‌ناپذیرند». ب) زیرا از منابع و امکانات محدود می‌توان به روش‌های گوناگون استفاده کرد. ج) نیازهای انسان «نامحدود» است. د) هر یک از علوم، فضایی یکسان و غیر متفاوت با سایر علوم دارد. ه) استفاده از ابزار خاص و انجام دادن آزمایشات مرتبط و مناسب و انجام مشاهدات

۳) الف) انسان‌های غیر دیندار «سیری‌ناپذیرند». ب) چون در واقع او نمی‌تواند همه‌ی خواسته‌هایش را برآورده سازد. ج) منابع و امکانات موجود «محدود» است.

د) شاخه‌های علوم، هیچ‌گونه شباهت‌هایی را در روش مطالعه با هم ندارند. ه) مطالعه درباره‌ی موضوعات و مسائل خاص و جمع‌آوری اطلاعات

۴) الف) تعداد قلیلی از انسان‌ها «سیری‌ناپذیرند». ب) چون انسان باید در مورد نحوه‌ی استفاده از منابع تصمیم بگیرد و روش معینی را انتخاب کند. ج) از این منابع و امکانات محدود می‌توان به روش‌های گوناگون استفاده کرد. د) بدین دلیل، اندیشیدن درباره‌ی مسائل اقتصادی سابقه‌ی چندانی ندارد. ه) وجود فضایی

خاص و متفاوت در هر یک از شاخه‌های علوم با یک‌دیگر و طبقه‌بندی مشاهدات و اطلاعات

اهمیت اقتصاد

کسی که در راه خدا جهاد می‌کند، شایسته‌ی تقدیر است (الکاد علی

عیاله، کالمجاهد فی سبیل الله).

یکی از علل اهمیت روزافزون مسائل اقتصادی در جهان امروز، تأثیر

عوامل اقتصادی بر همه‌ی جنبه‌های زندگی ملل (اعم از اجتماعی،

سیاسی و فرهنگی) است.

کشوری که وضعیت اقتصادی آن نابسامان باشد و نتواند پا به پای بقیه‌ی

کشورهای دنیا در مسیر پیشرفتی همه‌جانبه حرکت کند، بسیار آسیب پذیر

شده و از نظر اجتماعی و سیاسی به بحران‌های گسترده دچار می‌شود.

چنین جامعه‌ای نمی‌تواند با اتکاء به فرهنگ ملی خود، مسیر آینده‌ی

خویش را تعیین کند و به شدت تحت تأثیر فرهنگ‌های مهاجم

قرار می‌گیرد؛ از این رو اگر جامعه‌ای به دنبال حفظ استقلال سیاسی و

فرهنگی خود است، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از

مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند.

علم اقتصاد به این دلیل اهمیت بسیار زیادی دارد که در عرصه‌ی

مسائل اقتصادی، «راه انتخاب بهتر» را به انسان آموزش می‌دهد.

جوامع انسانی به کمک علم اقتصاد می‌توانند «برای استفاده از منابع

محدود خود، روش مناسب‌تری بیابند و آن را برای دستیابی به نتیجه‌ی

مطلوب به کار گیرند».

اقتصاد و مسائل مربوط به آن، فقط یک جنبه از زندگی انسان است

و همه‌ی زندگی انسان در این‌ها خلاصه نمی‌شود. با این حال، مسائل

اقتصادی در زندگی نقش مهمی دارند. بخش مهمی از تلاش انسان‌ها در

طول زندگی، صرف تأمین معاش و ارتقاء سطح زندگی مادی می‌شود. در

همه‌ی جوامع، چه در گذشته چه حال، افزایش سطح رفاه و برخورداری

آحاد جامعه از امکانات مادی بیشتر و بهتر، از اهداف بسیار مهم بشر است.

دین اسلام به عنوان دینی کامل، در پی سعادت واقعی و کامل

انسان‌هاست و دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه دارد (ربنا آتنا

فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة)؛ به عبارت دیگر، با این‌که

ارتقاء معنوی انسان و خداگونه شدن او را مد نظر قرار داده است و

تلاش می‌کند انسان را از اسیر شدن به مادیات و دل‌بستن به دنیا

برهاند ولی بی‌اعتنایی به مسائل دنیوی و اقتصادی را قبول ندارد و

به دست آوردن آخرت را در گرو از دست دادن و کنار گذاشتن دنیا

نمی‌بیند. اسلام در دسترس نبودن معاش را خطری می‌داند که

اعتقادات انسان را تهدید می‌کند (من لا معاش له، لا معاد له). از نظر

اسلام، تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه و توانگری مادی پسندیده

است و فردی که برای ارتقاء سطح زندگی خانواده‌اش می‌کوشد، همانند

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

از نظر اسلام، کوشش برای چه منظوری همانند جهاد در راه خدا، شایسته‌ی تقدیر است؟

- (۱) قناعت
(۲) ارتقاء سطح زندگی خانواده
(۳) پرهیز از مصرف‌گرایی
(۴) رشد و تعالی فکری و روحی انسان

آزمایشی سنجش ۹۱

در رابطه با دلایل اهمیت علم اقتصاد در عرصه‌ی مسائل اقتصادی، کدام مورد نادرست است؟

- (۱) علم اقتصاد موجب تولید انبوه و در نتیجه مصرف زیاد و بالاخره ارتقاء سطح زندگی مادی و رفاه مطلق و کاهش رنج انسان می‌شود.
(۲) جوامع انسانی به کمک علم اقتصاد می‌توانند برای استفاده از منابع محدود روش مناسب‌تری برگزینند.
(۳) استقلال فرهنگی و سیاسی هر جامعه‌ای در گرو عدم وابستگی اقتصادی است.
(۴) راه انتخاب بهتر را به انسان آموزش می‌دهد.

آزمایشی سنجش ۹۱

عبارت «الکاد علی عیاله، کالمجاهد فی سبیل الله» به کدام مورد اشاره دارد؟

- (۱) مورد توجه قرار دادن دنیا و آخرت با یکدیگر
(۲) بی‌حد و حصر و نامحدود بودن نعمت‌های الهی
(۳) تهدید اعتقادات انسان به واسطه‌ی در دسترس نبودن معاش
(۴) پسندیده بودن تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه و توانگری مادی

اگر جامعه‌ای به دنبال استقلال سیاسی و فرهنگی باشد، باید به چه چیزی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند؟

- (۱) استفاده از تکنولوژی برتر و پیشرفته
(۲) افزودن بر توان نظامی خود و کسب سلاح‌های مدرن
(۳) تأمین منابع سرمایه و به‌کارگیری آن
(۴) رشد و پیشرفت اقتصادی

آزمایشی سنجش ۹۳

کدام عبارت در رابطه با «اهمیت اقتصاد» نادرست است؟

۵۶

| آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۰ |

- (۱) از نظر اسلام، فردی که برای ارتقاء سطح زندگی خانواده‌اش می‌کوشد، همانند کسی است که در راه خدا جهاد می‌کند؛ لذا شایسته‌ی تقدیر است.
- (۲) دین اسلام ارتقاء معنوی انسان و خداگونه شدن او را مد نظر قرار داده و تلاش می‌کند او را از اسیر شدن به مادیات و دل بستن به دنیا برهاند.
- (۳) بخش مهمی از تلاش انسان‌ها در طول زندگی صرف تأمین معاش و ارتقاء سطح زندگی مادی می‌شود.
- (۴) اقتصاد و مسائل مربوط به آن فقط یک جنبه از زندگی انسان بوده لذا مسائل اقتصادی در زندگی نقش مهمی ندارند؛ از این جهت ادیان الهی راجع به آن تبلیغ نمی‌کنند.

در رابطه با اهداف اقتصادی «اسلام» کدام مورد نادرست است؟

۵۷

| آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۰ |

- (۱) اسلام تلاش می‌کند انسان را از اسیر شدن به مادیات و دل بستن به دنیا برهاند.
- (۲) اسلام ارتقاء معنوی انسان و خداگونه شدن او را مد نظر قرار داده است.
- (۳) این دین بی‌اعتنایی به مسائل دنیوی و اقتصادی را قبول ندارد.
- (۴) رسیدن به رفاه و توانگری مادی پسندیده نیست.

این مطلب که «چنین جامعه‌ای بسیار آسیب‌پذیر می‌شود و از نظر اجتماعی و سیاسی به بحران‌های گسترده دچار می‌شود و نمی‌تواند با اتکاء به فرهنگ ملی خود، مسیر آینده‌ی خویش را تعیین کند و به شدت تحت تأثیر فرهنگ مهاجم قرار می‌گیرد.» مربوط به چه نوع جامعه‌ای است؟

۵۸

| آزمایشی سنجش ۹۱ |

- (۱) جامعه‌ای با اقتصاد نابسامان
 - (۲) جامعه‌ی سرمایه‌داری یا لیبرال
 - (۳) جامعه‌ای با نظام اقتصادی سوسیالیستی
 - (۴) جامعه‌ای بی‌توجه به فرهنگ بومی
- آیه‌ی شریفه‌ی «ربنا آتنا فی الدنيا حسنة و فی الآخرة حسنة» بیانگر کدام یک از مفاهیم زیر است؟

۵۹

- (۱) تقدیر از تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه و توانگری مادی
- (۲) تهدید اعتقادات انسان به واسطه‌ی در دسترس نبودن معاش
- (۳) مورد توجه قرار دادن دنیا و آخرت همراه با هم
- (۴) بی‌حد و حصر و نامحدود معرفی کردن نعمت‌های الهی

تأثیر عوامل اقتصادی بر همه‌ی جنبه‌های زندگی ملت‌ها ناشی از کدام امر است؟

۶۰

| آزمایشی سنجش ۹۰ |

- (۱) به هم خوردن رابطه‌ی تولید و مصرف در جوامع مصرف‌گرا
- (۲) اهمیت روز افزون مسائل اقتصادی در جهان امروز
- (۳) کم‌رنگ شدن جنبه‌های معنوی انسان متمددن
- (۴) نیازهای محدود بشر به امکانات و منابع موجود

کدام عبارت بیانگر این است که اسلام، در دسترس نبودن روزی را خطری می‌داند که اعتقادات انسان را تهدید می‌کند؟

۶۱

- (۱) من لا معاش له، لا معاد له
- (۲) الکاد علی عیاله، کالمجاهد فی سبیل الله
- (۳) ان تعدوا نعمت الله لا تحصوها
- (۴) ربنا آتنا فی الدنيا حسنة و فی الآخرة حسنة

اگر جامعه‌ای به دنبال حفظ استقلال سیاسی و فرهنگی خود است، باید

۶۲

| آزمایشی سنجش ۹۳ |

- (۱) در مسیر پیشرفت همه‌جانبه حرکت کند و از نظر اجتماعی به بحران‌های گسترده دچار نشود.
- (۲) به اهمیت روزافزون مسائل اقتصادی توجه نموده و به فرهنگ ملی خود اتکا کند.
- (۳) مسیر آینده‌ی خویش را تعیین کند و به سرعت تحت تأثیر فرهنگ‌های مهاجم قرار نگیرد.
- (۴) به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه‌ی یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند.

علم اقتصاد به این دلیل اهمیت بسیار دارد که

۶۳

| آزمایشی سنجش ۹۱ و ۹۰ |

- (۱) به بررسی نیازهای مادی نامحدود انسان‌ها می‌پردازد.
- (۲) در عرصه‌ی مسائل اقتصادی، راه انتخاب بهتر را به انسان آموزش می‌دهد.
- (۳) به کشف منابع و امکانات محدود برای رفع نیازهای نامحدود انسان می‌پردازد.
- (۴) افزایش سطح رفاه و برخورداری آحاد جامعه از امکانات مادی بیش‌تر را مدنظر قرار می‌دهد.

علم اقتصاد و تعالیم اسلامی

﴿ بر اساس علم اقتصاد، انسان موجودی سیری‌ناپذیر و دارای نیازهای نامحدود است که منابع و ثروت‌های محدود جهان را در اختیار دارد. اسلام ضمن تأکید بر «قناعت و پرهیز از مصرف‌گرایی» و به عبارتی، محدود کردن نیازهای انسان، نعمت‌های الهی را **بی‌حد و حصر و نامحدود** معرفی می‌کند (و ان تعدوا نعمت الله لا تحصوها). بر این اساس، ممکن است چنین به نظر رسد که میان پیش فرض‌های علم اقتصاد و تعالیم اسلامی تقابلی آشکار وجود دارد ولی با اندکی تأمل می‌توان دریافت که **نامحدود بودن نیازهای انسان، الزاماً به معنای مصرف‌گرایی و تأکید بر مظاهر مادی نیست**. در پاره‌ای از جوامع غیراسلامی، مصرف زیاد نوعی ارزش محسوب می‌شود. در این جوامع، با توجه به سیری‌ناپذیری انسان و نامحدود بودن نیازهایش، **مصرف هر چه بیشتر و تأمین امکانات مادی، رفاهی و تجملی** تجویز می‌شود؛ درحالی‌که تفکر اسلامی، **رشد و تعالی فکری و روحی انسان** را ارزش می‌داند؛ بدین سبب، جامعه‌ی اسلامی باید **با صرف امکانات کافی در جهت رشد و تعالی انسان، اسباب پیشرفت او را فراهم سازد**. برای تحقق این امر، لازم است **سرمایه‌گذاری‌های عظیم برای تأسیس نهادهای فرهنگی** صورت پذیرد.

﴿ هدف «جامعه‌ی مصرفی غیراسلامی»، **افزایش مصرف و رفاه زیاد و تجملات و هدف «جامعه‌ی اسلامی»، ارتقاء سطح فرهنگی و تعالی فکری انسان** است.

﴿ ویژگی‌های مشترک جوامع اسلامی و جوامع مصرفی غیراسلامی عبارتند از:

۱- هر دو جامعه در راه رسیدن به خواسته‌های خود سیری‌ناپذیرند.
 ۲- هر دو جامعه با توجه به خواسته‌هایشان، نیازهای نامحدودی دارند.
 ۳- هر دو جامعه برای رفع نیازهای نامحدودشان، به منابع و امکانات نیازمندند.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، **فرض نامحدود بودن نیازهای انسان با الگوی مصرف اسلامی لزوماً ناسازگار نیست**.

﴿ پذیرفتن فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان با اعتقاد به **بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی ناسازگار نیست**؛ زیرا ممکن است **پایین بودن سطح دانش فنی انسان** سبب محدودیت منابع باشد. سطح پایین دانش فنی در جامعه سبب می‌شود که انسان نتواند نعمت‌های فراوان را، چنان که باید، بشناسد و از آن‌ها بهره‌برداری کند؛ در نتیجه، فقط به استفاده از قسمت ناچیزی از آن‌ها بسنده می‌کند. همچنین ممکن است محدودیت منابع به سبب **استفاده‌ی نادرست و مصرف بیش از حد** باشد؛ مثلاً منابعی که باید در خدمت آبادانی و افزایش سطح رفاه انسان‌ها قرار گیرد، ممکن است صرف کشتار و جنگ‌افروزی شود؛ پس، محدود بودن منابع یا به این دلیل است که انسان راه استفاده از منابع را کشف نکرده است یا این‌که از این ثروت‌ها به صورت نادرست استفاده می‌کند؛ بنابراین، **بین پیش‌فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد و تعالیم اسلامی تقابلی وجود ندارد**.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۶۴ | لازمی رفع نیازهای نامحدود انسان در الگوی مصرف اسلامی چیست؟

- (۱) تجویز روحیه‌ی وارستگی از خواسته‌ها
 (۲) افزایش امکانات رفاهی
 (۳) تجویز روحیه‌ی بی‌اعتنایی به منابع و امکانات
 (۴) سرمایه‌گذاری‌های عظیم فرهنگی

۶۵ | لازمی تحکیم اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی چیست؟

- (۱) ارتقاء سطح دانش فنی
 (۲) پرهیز از مصرف‌گرایی
 (۳) استفاده‌ی درست از منابع
 (۴) هر سه مورد

۶۶ | پیش‌فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد و تعالیم اسلامی

- (۱) بر هم منطبقند.
 (۲) دارای تقابل آشکارند.
 (۳) با هم ناسازگارند.
 (۴) تقابلی ندارند.

۶۷ | کدام‌یک از پیش‌فرض‌های علم اقتصاد، در صورت انطباق با تعالی‌خواهی هر چه بیشتر فکری، سازگار با تعالیم اسلامی است؟

- (۱) محدود بودن منابع
 (۲) نیازهای نامحدود
 (۳) رسیدن به رفاه و توانگری مادی
 (۴) قابلیت مصارف متعدد منابع

۶۸ | وجه اشتراک هر دو جامعه‌ی اسلامی و مصرفی غیراسلامی، در راه رسیدن به خواسته‌هایشان کدام است؟

- (۱) رفاه زیاد
 (۲) افزایش مصرف
 (۳) تعالی فکری انسان
 (۴) سیری‌ناپذیری

۶۹ | آموزه‌های اسلامی، کدام گزینه را به عنوان علت محدود بودن منابع در دسترس انسان نمی‌پذیرد؟

- (۱) محدودیت وجودی منابع
 (۲) مصرف‌گرایی
 (۳) استفاده‌ی نادرست از منابع
 (۴) پایین بودن سطح دانش فنی

| آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

| آزمایشی سنجش ۹۳

| آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۳ و ۹۰

| آزمایشی سنجش ۹۳

جایگزین نیازهای نامحدود مادی در تعالیم اسلامی، کدام است؟

۷۰

۱) قناعت ۲) رشد و تعالی انسان ۳) پرهیز از تجملات ۴) ارتقاء سطح زندگی خانوادگی

| آزمایشی سنجش ۹۳

کدام مورد، موجب رفع تقابل بین پیش‌فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد و تعالیم اسلامی مرتبط با آن‌ها می‌گردد؟

۷۱

۱) ارتقاء سطح دانش فنی ۲) استفاده‌ی درست از منابع ۳) رعایت الگوی مصرف اسلامی ۴) هر سه مورد

| آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

در رابطه با اهداف اقتصادی جامعه‌ی اسلامی و جامعه‌ی غیراسلامی کدام مورد نادرست است؟

۷۲

- ۱) پذیرش فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان با اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی ناسازگار است.
 ۲) هدف جامعه‌ی غیراسلامی افزایش مصرف و رفاه زیاد و تجملات و هدف جامعه‌ی اسلامی ارتقاء تعالی روحی و فکری و فرهنگی انسان است.
 ۳) هر دو جامعه در راه رسیدن به خواسته‌های خود سیری ناپذیرند.
 ۴) هر دو جامعه در راه رفع نیازهایشان به منابع و امکانات نیازمندند.

اکتفا به قسمت ناچیز منابع، نتیجه‌ی چیست؟

۷۳

- ۱) پایین بودن سطح دانش فنی ۲) محدودیت منابع اقتصادی و زیرزمینی
 ۳) استفاده‌ی نادرست و مصرف بیش از حد ظرفیت ۴) استفاده از آن‌ها در جهت ساخت سلاح‌های کشتارجمعی با هدف جنگ‌افروزی

| آزمایشی سنجش ۹۳

کدام مورد از دلایل عدم تقابل تعالیم اسلامی و پیش‌فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد است؟

۷۴

- ۱) پایین بودن سطح دانش فنی بشر ۲) جدایی منابع و امکانات مادی از مسائل معنوی
 ۳) نداشتن تقابل میان علم و دین ۴) توجه زیاد اقتصاددانان به تعالیم اسلامی

آیه‌ی مبارکه‌ی «وَإِنْ تَعَدَّوْا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا» اشاره به کدام معنا دارد؟

۷۵

- ۱) سیری ناپذیر بودن انسان ۲) نامحدود بودن نعمت‌های الهی
 ۳) تلاش برای رفع فقر و رسیدن به نعمت‌های الهی ۴) استفاده‌ی بهینه از منابع و نعمت‌های مادی

| آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

کدام‌یک از موارد زیر درباره‌ی مقایسه‌ی میان جامعه‌ی اسلامی و جامعه‌ی غیراسلامی درست است؟

۷۶

- ۱) هر دو جامعه با توجه به خواسته‌هایشان نیازهای محدودی دارند و برای رفع این نیازها به امکانات نیازمندند.
 ۲) جامعه‌ی غیراسلامی مصرف بیشتر و جامعه‌ی اسلامی تعالی فکری بیشتر را می‌خواهد.
 ۳) فرض نامحدود بودن نیازهای انسان با الگوی مصرف اسلامی لزوماً ناسازگار است.
 ۴) جامعه‌ی غیراسلامی در راه رسیدن به خواسته‌های خود، سیری ناپذیر ولی جامعه‌ی اسلامی سیری پذیر است.

به چه دلیل پذیرفتن فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان با اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی ناسازگار نیست؟

۷۷

| آزمایشی سنجش ۹۱

- ۱) سیری ناپذیری جوامع اسلامی و غیراسلامی ۲) غلبه‌ی پیش‌فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد
 ۳) استفاده‌ی نادرست و مصرف بیش از حد از منابع ۴) نامحدود بودن نیازهای روزافزون انسان‌ها

| آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۱

ویژگی مشترک جوامع اسلامی و جوامع مصرفی غیراسلامی کدام است؟

۷۸

- ۱) ارتقاء سطح فرهنگی و تعالی فکری انسان ۲) بی‌اعتنایی به مسائل اقتصادی و دنیوی
 ۳) داشتن نیازهای نامحدود با توجه به خواسته‌هایشان ۴) افزایش مصرف و رفاه زیاد

تقابلی که به عقیده‌ی بعضی افراد میان پیش‌فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد و تعالیم اسلامی وجود دارد، در کدام زمینه است؟

۷۹

| آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۰

- ۱) سیری ناپذیری انسان در برآورده شدن نیازها ۲) میزان منابع و امکانات موجود در جهان
 ۳) قابلیت‌های متعدد منابع طبیعی برای مصرف ۴) بهره‌برداری صحیح از منابع و امکانات طبیعت

| آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

کدام‌یک از موارد زیر، در رابطه با «علم اقتصاد و تعالیم اسلامی» نادرست می‌باشد؟

۸۰

- ۱) بین پیش‌فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد و تعالیم اسلامی تقابلی وجود ندارد.
 ۲) فرض نامحدود بودن نیازهای انسان با الگوی مصرف اسلامی لزوماً ناسازگار نیست.
 ۳) فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان با اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی سازگار نیست.
 ۴) اسلام ضمن تأکید بر قناعت و پرهیز از مصرف‌گرایی، نعمت‌های الهی را بی‌حد و حصر معرفی می‌کند.

| آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

با مقایسه‌ی دو جامعه‌ی اسلامی و غیراسلامی به کدام‌یک از نتایج زیر نمی‌توان دست یافت؟

۸۱

- ۱) هر دو جامعه در راه رسیدن به خواسته‌های خود سیری ناپذیرند.
 ۲) هر دو جامعه با توجه به خواسته‌هایشان نیازهای نامحدودی دارند.
 ۳) هدف جامعه‌ی اسلامی، تعالی فکری انسان و هدف جامعه‌ی غیراسلامی، مصرف بیش‌تر است.
 ۴) فرض نامحدود بودن نیازهای انسان با الگوی مصرف اسلامی لزوماً سازگار نیست.

کالا

نیازهای انسان از طریق مصرف محصولات مختلفی که تولیدکنندگان آن‌ها را تولید و عرضه می‌کنند، برطرف می‌شود؛ مثلاً انسان نیاز به غذا را از طریق مصرف محصولات غذایی رفع می‌کند. لوازم‌التحریر، لباس، دارو، اسباب‌بازی، پارچه، انواع میوه و ... همه کالا هستند؛ به بیان دیگر، کالا عبارت از شیئی است که برای **تأمین و رفع یکی از نیازهای انسان** مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن این کالاها باید به تولیدکنندگان یا عرضه‌کنندگان آن‌ها **پول** بپردازیم.

خدمات

آنچه انسان در مقابل پول خریداری می‌کند و به وسیله‌ی آن نیازهایش را برطرف می‌سازد، فقط در اشیای فیزیکی خلاصه نمی‌شود؛ برای مثال، انسان به دانستن نیاز دارد و برای رفع این نیاز باید به مؤسسات آموزشی مراجعه کرده و با پرداخت پول یا مالیات، آموزش مورد نیاز خود را خریداری کند. در این مثال، او کالای قابل لمسی را خریداری نکرده است اما در ازای پولی که پرداخت کرده بر دانسته‌های خود افزوده است. خدماتی که معلم، پزشکان و مشاوران حقوقی ارائه می‌کنند نیز از این نوع است.

کالاهای مصرفی و واسطه‌ای

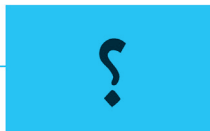
کالاهایی که در بازار عرضه می‌شوند و به فروش می‌رسند، ممکن است توسط مصرف‌کنندگان نهایی خریداری شوند و به مصرف برسند که به آن‌ها **کالای مصرفی** می‌گوییم؛ همچنین هرگاه تولیدکنندگان دیگری برای ادامه‌ی فرآیند تولید و تبدیل آن‌ها به کالاهای مختلف دیگر، آن‌ها را خریداری کنند و مورد استفاده قرار دهند، آن‌ها را **کالای واسطه‌ای** می‌نامیم؛ برای مثال گوجه‌فرنگی‌ای که خانوارها تهیه می‌کنند و به مصرف می‌رسانند، «کالای مصرفی» نام دارد اما وقتی همان گوجه‌فرنگی توسط کارخانه‌ها خریداری می‌شود و برای تولید کالاهای دیگر مثل رب گوجه‌فرنگی به کار می‌رود، «کالای واسطه‌ای» نام دارد. این طبقه‌بندی در مورد خدمات نیز صدق می‌کند. البته برخی کالاهای مصرفی، خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان خدمات ارائه شده از سوی آن‌ها مورد مصرف قرار می‌گیرد؛ مثل اتومبیل و یخچال در منزل. به این کالاها، در اقتصاد **کالای بادوام** گویند. اگر کالاهای بادوام، در فرآیند تولید و به وسیله‌ی بنگاه‌های تولیدی به کار گرفته شوند، **کالای سرمایه‌ای** نامیده می‌شوند.

کالاهای ضروری و تجملی

کالاهای تولیدی یا برای تأمین نیازهای اولیه‌ی مصرف‌کنندگان (مانند خوراک، پوشاک و مسکن) یا تأمین نیازهای کم‌اهمیت‌تر آنان (مانند لوستر و فرش‌های گران‌قیمت) مصرف می‌شود. کالاهایی که «نیازهای اولیه» را برطرف می‌کنند، **کالاهای ضروری** و کالاهایی که «نیازهای کم‌اهمیت‌تر» را برطرف می‌کنند، **کالاهای لوکس و تجملی** نام دارند.

هزینه‌ی فرصت

وقتی منابع و امکانات در دسترس را که قابلیت مصارف متعدد دارد، به مصرف خاصی می‌رسانیم، در واقع از مصارف دیگر آن و آثار و نتایجی که می‌توانست به بار آورد، صرف نظر کرده‌ایم؛ مثلاً اگر زمینی را به کشت پنبه اختصاص دادیم، عملاً از گندمی که می‌توانستیم از آن برداشت کنیم، صرف نظر کرده‌ایم یا اگر پولمان را به خرید لباس اختصاص دادیم، از خرید کتاب و سایر ملزومات و نفعی که از آن‌ها می‌توانستیم ببریم، محروم شده‌ایم. **هزینه‌ی فرصت** یا **هزینه‌ی فرصت از دست رفته**، بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده و به عبارتی، آن را از دست داده‌ایم. در مثال محصول پنبه، با تصمیم گرفتن به کشت پنبه از محصول گندم محروم شده‌ایم؛ یعنی هزینه‌ی فرصت کاشت پنبه، میزان محصول گندمی است که از آن صرف نظر کرده‌ایم و در مثال خرید لباس، هزینه‌ی فرصت خرید لباس، میزان خرید کتاب و سایر ملزوماتی است که از آن صرف نظر کرده‌ایم. همین موضوع را می‌توان در قالب مثالی دیگر مورد توجه قرار داد. یک دانش‌آموز می‌تواند فرصت زمانی را که در اختیار دارد، به سینما رفتن و تماشای یک فیلم یا مطالعه و یادگیری و افزایش دانش و مهارت اختصاص دهد. اگر وی تصمیم به رفتن سینما بگیرد، در واقع فرصت افزایش مهارت و دانش را از دست داده است که آن را می‌توان به عنوان هزینه‌ی فرصت سینما رفتن در نظر گرفت. عکس زیر، نشان‌دهنده‌ی مفهوم **هزینه‌ی فرصت از دست رفته** یا **قابلیت مصرف متعدد منابع** می‌باشد.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

در عبارت «زمینی را به کشت پنبه اختصاص داده‌ایم، در صورتی که می‌توانستیم در آن گندم بکاریم و این محصول را برداشت کنیم». هزینه فرصت کدام است؟

سراسری خارج ۸۶ - آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۳ و ۹۱

(۱) تفاوت قیمت پنبه و گندم است.
(۲) مقدار پنبه‌ای است که به فروش می‌رسانیم.
(۳) میزان محصول گندمی است که از آن صرف نظر کرده‌ایم.
(۴) میزان ضرری است که در صورت کشت گندم متحمل می‌شدیم.

اگر زمینی را به کشت «پنبه» اختصاص دهیم، عملاً از «گندمی» که می‌توانستیم از آن برداشت کنیم، صرف نظر کرده‌ایم یا اگر پولمان را به خرید (لباس و سایر ملزومات) اختصاص دهیم، از خرید «کتاب» و نفعی که از آن می‌توانستیم ببریم، محروم شده‌ایم. در این رابطه، کدام یک «هزینه فرصت از دست رفته» تلقی می‌شود؟

سراسری ۸۸ - آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۳ و ۹۰

(۱) «خرید لباس» که نیازی به خرید آن نبوده است.
(۲) «میزان پنبه» که از آن استفاده‌ی لازم را نبرده‌ایم.
(۳) «میزان محصول گندم» که از آن صرف نظر کرده‌ایم.
(۴) «سایر ملزومات» که غالب آن‌ها، اضافه و غیرقابل استفاده بوده است.

ورق‌های فولادی تولید شده‌ای که کارخانه‌ی اتومبیل‌سازی خریداری می‌کند «چه نوع کالایی» است؟

سراسری ۸۴ - آزمایشی سنجش ۹۳

(۱) واسطه‌ای
(۲) مصرفی
(۳) ضروری
(۴) نهایی
شرط استفاده از منابع و امکانات دارای قابلیت متعدد، چشم‌پوشی از چه نوع هزینه‌ای است؟

سراسری ۸۵ - آزمایشی سنجش ۹۳

(۱) فرصت
(۲) تولید
(۳) تجارت
(۴) استهلاک
وقتی منابع و امکانات در دسترس را که قابلیت مصارف متعدد دارد، به مصرف خاصی می‌رسانیم، در واقع از مصارف دیگر آن و آثار و نتایجی که می‌توانست به بار آورد، صرف نظر کرده‌ایم؛ این وضعیت در اصطلاح اقتصادی چه نام دارد؟

سراسری ۸۶ - آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۳ و ۹۱

(۱) تک محصولی شدن اقتصاد کشور
(۲) فرصت از دست رفته
(۳) هزینه‌ی فرصت از دست رفته
(۴) هزینه‌ی از دست رفته

سراسری ۸۷ - آزمایشی سنجش ۹۱

بین چه نوع کالاها و خدماتی، از نظر درجه‌ی اهمیت، تقابل وجود دارد؟

سراسری ۸۸ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

(۱) نهایی و ضروری
(۲) مصرفی و تجملی
(۳) مصرفی و ضروری
(۴) ضروری و تجملی
چه نوع هزینه‌ای در تصمیم‌گیری نسبت به کاربردهای گوناگون منابع در دسترس انسان و انتخاب روش معین برای آن، کم‌تر مورد توجه قرار می‌گیرد؟

سراسری ۸۹ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

(۱) تولید
(۲) فرصت
(۳) سرمایه‌ای
(۴) تجارت
«لوستر و فرش‌های گران‌قیمت» از نظر اقتصادی چه نوع کالاهایی هستند؟

سراسری ۹۰ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

(۱) واسطه‌ای
(۲) مصرفی
(۳) ضروری
(۴) تجملی
آن دسته از کالاهایی که در بازار عرضه می‌شوند و به فروش می‌رسند و تولیدکنندگان آن‌ها را برای تولید کالاهای دیگر خریداری کرده و مورد استفاده قرار می‌دهند، چه نام دارند؟

سراسری ۹۱ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

(۱) کالاهای غیرمصرفی
(۲) کالاهای نهایی
(۳) کالاهای واسطه‌ای
(۴) کالاهای سرمایه‌ای
آن دسته از محصولاتی که تولید و عرضه می‌شوند و تماماً توسط خانوارها مصرف می‌گردند، چه نام دارند؟

سراسری ۹۲ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

(۱) کالاهای مکمل
(۲) کالاهای نهایی
(۳) کالاهای مصرفی
(۴) کالاهای سرمایه‌ای
شیئی که برای تأمین و رفع یکی از نیازهای انسان مورد استفاده قرار می‌گیرد، از نظر اقتصادی چه نام دارد؟

سراسری ۹۳ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

(۱) سرمایه
(۲) کالا
(۳) خدمت
(۴) ثروت
فعالیت‌هایی که پزشکان و مشاوران حقوقی انجام می‌دهند، چه نامیده می‌شود و در اقتصاد در چه جایگاهی قرار دارد؟

سراسری ۹۴ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

(۱) ارتقاء سطح فرهنگی - تعالی فکری انسان‌ها
(۲) خدمات - تولید
(۳) فعالیت فرهنگی - آموزش علمی
(۴) فعالیت آموزشی - خدمات فرهنگی

سراسری ۹۵ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

کدام یک از کالاها در مقایسه با بقیه «کالای غیرضروری» تلقی می‌شود؟

سراسری ۹۶ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

(۱) جاجیم
(۲) زیلو
(۳) زیر انداز
(۴) فرش
کدام گروه از کالاها به ترتیب ضروری، واسطه‌ای و تجملی است؟

سراسری ۹۷ - آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

(۱) پوشاک - لاستیک ماشین - فرش دستباف
(۲) خوراک - آب - لوستر
(۳) فرش گران‌قیمت - گلگیر ماشین - مسکن
(۴) مسکن - خوراک - گوشی تلفن

۹۶ از دست رفته» کدام است؟
 از دست رفته» کدام است؟

آزمایشی سنجش ۹۴ و ۹۳ و ۹۱ و ۹۰

- ۱) میزان «محصول پنبه‌ای» است که آن را به دست آورده‌ایم.
- ۲) میزان «محصول گندمی» است که از آن صرف نظر کرده‌ایم.
- ۳) مابه‌التفاوت قیمت «گندم و پنبه» است.
- ۴) مابه‌التفاوت قیمت دستمزد کارگران پنبه کار و هزینه‌ی نهایی محصول پنبه است.

۹۷ برخی کالاهای مصرفی، خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان، خدمات ارائه شده از سوی آن‌ها مورد مصرف قرار می‌گیرد. این کالاها چه نام دارند؟

آزمایشی سنجش ۹۱ و ۹۰

- ۱) کالای نهایی
- ۲) کالای بادوام
- ۳) کالای مصرفی
- ۴) کالای سرمایه‌ای

۹۸ کالاهای تولیدی که برای تأمین نیازهای اولیه‌ی مصرف‌کنندگان مصرف می‌شود، چه نام دارد؟

آزمایشی سنجش ۹۲

- ۱) کالاهای واسطه‌ای
- ۲) کالاهای تجملی
- ۳) کالاهای سرمایه‌ای
- ۴) کالاهای ضروری

۹۹ اگر کالاهای بادوام، در فرآیند تولید و به وسیله‌ی بنگاه‌های تولیدی به کار گرفته شوند، چه نامیده می‌شوند؟

آزمایشی سنجش ۹۱ و ۹۰

- ۱) کالای سرمایه‌ای
- ۲) کالای ضروری
- ۳) کالای نهایی
- ۴) کالای مصرفی

۱۰۰ در کدام فرآیند، «گوجه فرنگی» به ترتیب یک کالای مصرفی و واسطه‌ای تلقی می‌شود؟

سراسری خارج ۹۲

- ۱) در «سالاد خانگی» مصرف می‌شود - در تولید «رب» استفاده می‌شود.
- ۲) در تولید «سس» به کار می‌رود - در «برخی غذاها» مصرف می‌شود.
- ۳) در تولید «رب» به کار می‌رود - در تولید «سس» استفاده می‌شود.
- ۴) در «سالاد خانگی» مصرف می‌شود - در کنار «کیاب» تناول می‌شود.

۱۰۱ زمینی مناسب کشت گندم و پنبه داریم و در آن گندم می‌کاریم. اگر میزان محصول برداشتی ۳ تن به قیمت هر کیلو ۲۰۰۰ ریال باشد و در صورت کاشت پنبه، میزان محصول ۲ تن به قیمت هر کیلو ۸۰۰۰ ریال می‌بود:

الف) هزینه‌ی فرصت کاشت گندم چند میلیون ریال است؟

ب) در صورتی که قیمت پنبه و گندم یکسان باشد، $(P=2000)$ هزینه‌ی فرصت چه قدر بود؟ (به میلیون ریال)

- ۱) ۲ - ۶
- ۲) ۴ - ۱۶
- ۳) ۱ - ۱۶
- ۴) ۴ - ۶

۱۰۲ اگر زمینی را به ساخت یک ورزشگاه اختصاص دهیم و در این ورزشگاه مسابقات ورزشی برگزار کنیم، در حالی که می‌توانستیم در همین زمین یک مدرسه بسازیم، در این صورت هزینه‌ی فرصت کدام است؟

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

- ۱) ورزشگاهی که در این زمین ساختیم.
- ۲) سودی که از برگزاری مسابقات ورزشی نصیب ما شده است.
- ۳) مدرسه‌ای که می‌توانستیم در این زمین بسازیم.
- ۴) تعداد افرادی که برای تماشای مسابقه به ورزشگاه می‌آیند.

آزمایشی سنجش ۹۳

۱۰۳ تصویر روبه‌رو به کدام یک از مفاهیم اقتصاد اشاره دارد؟

- ۱) نیازهای نامحدود انسان
- ۲) صنایع واسطه و تبدیلی
- ۳) منابع و امکانات محدود
- ۴) هزینه‌ی فرصت از دست رفته

۱۰۴ فردی می‌تواند با مقدار سرمایه‌ای که طی سال‌ها به‌دست آورده است، سه کار را انجام دهد: ۱- یک زمین کشاورزی بخرد و در آن به کشت محصولات جالیزی بپردازد ۲- یک آپارتمان بخرد و آن را اجاره بدهد ۳- یک مغازه بخرد و در آن به فروش میوه بپردازد. این فرد تصمیم می‌گیرد که کار سوم را انجام دهد. در این صورت هزینه‌ی فرصت برای این فرد کدام مورد نمی‌تواند باشد؟

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

- ۱) سودی که از اجاره‌ی آپارتمان خریداری‌شده می‌توانست به‌دست آورد.
- ۲) زمین کشاورزی که می‌توانست بخرد و در آن به کشت محصول بپردازد.
- ۳) درآمدی که از فروش میوه‌ها در مغازه‌ی خود کسب می‌کند.
- ۴) سودی که از فروش محصولات جالیزی به‌دست می‌آورد.

۱۰۵

اگر فردی تصمیم بگیرد زمینی که در اختیار دارد را به کشت عدس اختصاص دهد درحالی که می توانست در همین زمین لوبیا بکارد و یا سرمایه‌ی اندک خود را صرف خرید یک موتور کند درحالی که می توانست با همین سرمایه یک کامپیوتر بخرد، در این صورت هزینه فرصت برای این فرد در دو حالت به ترتیب کدام است؟

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲ و ۹۱

- ۱) کاشت عدس در زمین و سودی که از آن برده است - خرید یک کامپیوتر که از آن صرف نظر کرده است.
- ۲) کاشت لوبیا در زمین که از آن محروم شده است - خرید موتور و استفاده‌ای که از آن برده است.
- ۳) کاشت عدس در زمین و سودی که از آن برده است - خرید موتور و استفاده‌ای که از آن برده است.
- ۴) کاشت لوبیا در زمین که از آن محروم شده است - خرید یک کامپیوتر که از آن صرف نظر کرده است.

۱۰۶

«آرد مورد استفاده در فنادی، یخچال صنعتی و چرخ گوشت در منزل» به ترتیب جزء کدام یک از انواع کالاها محسوب می شوند؟

آزمایشی سنجش ۹۳

- ۱) مصرفی - سرمایه‌ای - ضروری
- ۲) مصرفی - با دوام - ضروری
- ۳) واسطه‌ای - سرمایه‌ای - با دوام
- ۴) واسطه‌ای - مصرفی - با دوام

۱۰۷

«شیر خریداری شده برای تهیه‌ی کیک»، «یخچال مورد استفاده در منزل» و «چرخ خیاطی صنعتی» به ترتیب، جزء کدام یک از انواع کالاها محسوب می شوند؟

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۱

- ۱) مصرفی - ضروری - بادوام
- ۲) مصرفی - بادوام - سرمایه‌ای
- ۳) واسطه‌ای - ضروری - بادوام
- ۴) واسطه‌ای - بادوام - سرمایه‌ای

۱۰۸

به کدام نوع از کالاها، کالاهای سرمایه‌ای می گویند و «خودروی شخصی» جزء کدام نوع کالاها محسوب می شود؟

۱) کالاهایی که تولیدکنندگان برای ادامه‌ی فرآیند تولید و تبدیل آن‌ها به کالاهای دیگر، آن‌ها را خریداری کرده و مورد مصرف قرار می دهند - بادوام

۲) کالاهای تولیدی که برای تأمین نیازهای اولیه‌ی مصرف کنندگان یا برای تأمین نیازهای کم اهمیت تر آن‌ها مصرف می شوند - مصرفی

۳) کالاهای بادوامی که در فرآیند تولید به وسیله‌ی بنگاه‌های تولیدی به کار گرفته می شوند - بادوام

۴) کالاهای مصرفی که خودشان مصرف نمی شوند بلکه در طول زمان، خدمات ارائه شده از سوی آن‌ها مورد مصرف قرار می گیرد - مصرفی

اگر زمینی را به ساخت درمانگاه اختصاص دهیم، از ساخت یک مسجد محروم شده‌ایم و اگر پول خود را صرف خرید یک ماشین کنیم، از خرید دو موتور صرف نظر کرده‌ایم. در این صورت هزینه فرصت کدام است؟

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۰

- ۱) دو موتور که می توانستیم با همان پول خریداری کنیم.
- ۲) درمانگاهی که در آن زمین ساخته‌ایم.
- ۳) سودی که از درمان بیماران در درمانگاه به دست آورده‌ایم.
- ۴) ماشینی که خریداریم و از آن استفاده کرده‌ایم.

۱۱۰

اگر فردی سرمایه‌ی خود را صرف خرید یک کارخانه‌ی ریسندگی کند و در آن کارخانه به تولید نخ پردازد، در حالی که با همین سرمایه می توانست یک شرکت تبلیغاتی تأسیس نماید و سود بسیاری به دست آورد، در این صورت هزینه فرصت برای این فرد کدام است؟

آزمایشی سنجش ۹۳

- ۱) سودی که از فروش نخ‌های کارخانه به دست می آورد.
- ۲) کارخانه‌ی ریسندگی که خریده است.
- ۳) میزان نخ‌ی که در این کارخانه تولید کرده است.
- ۴) شرکت تبلیغاتی که می توانست تأسیس کند و از آن سود کسب کند.

۱۱۱

«آرد مصرفی در شیرینی‌پزی»، «چرخ گوشت صنعتی» و «جارو برقی در منزل» به ترتیب، جزء کدام یک از انواع کالاها قرار دارند؟

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲

- ۱) واسطه‌ای - سرمایه‌ای - سرمایه‌ای
- ۲) واسطه‌ای - سرمایه‌ای - بادوام
- ۳) مصرفی - بادوام - بادوام
- ۴) مصرفی - بادوام - ضروری

۱۱۲

اگر فردی با پس انداز خود یک مغازه‌ی لباس فروشی بخرد و در آن انواع لباس‌های زنانه و مردانه را عرضه کند، درحالی که با همین پس انداز می توانست یک زمین بخرد و در آن به کشت و تولید انواع میوه‌ها پردازد، در این صورت، هزینه فرصت برای این فرد کدام است؟

آزمایشی سنجش ۹۳ و ۹۲ و ۹۱

۱) سودی که از خرید مغازه‌ی لباس فروشی کسب می کند.

۲) درآمدی که از فروش لباس‌ها به دست آورده است.

۳) تعداد مشتریان زیادی که برای خرید به مغازه‌ی لباس فروشی می آیند.

۴) سودی که با خرید زمین از فروش انواع میوه‌ها به دست می آورد.

۱۱۳

اگر فردی تمام پس انداز خود را صرف خرید یک دوچرخه برای شرکت در مسابقه کند درحالی که می توانست همان مبلغ را به خرید یک کامپیوتر اختصاص دهد، در این صورت هزینه فرصت برای این فرد کدام است؟

آزمایشی سنچس ۹۴ و ۹۳ و ۹۱ و ۹۰

- ۱) پس اندازی که می توانست آن را برای امور دیگری صرف کند. ۲) کامپیوتری که از خرید آن صرف نظر کرده است.
- ۳) مسابقه‌ای که توانسته در آن شرکت کند. ۴) دوچرخه‌ای که خریده است و با آن در مسابقه شرکت کرده است.

۱۱۴

اگر فردی تمام سرمایه‌ی خود را صرف خرید یک دستگاه آپارتمان در یک منطقه‌ی خوش آب و هوا کند و در آن با آسایش زندگی کند، درحالی که با همین سرمایه می توانست اوراق بهادار بخرد و از سود این اوراق چند سال منفعت ببرد، در این صورت هزینه فرصت برای این فرد کدام است؟

آزمایشی سنچس ۹۳ و ۹۲ و ۹۱

- ۱) زندگی راحتی که در آپارتمان دارد. ۲) آب و هوای خوبی که از آن استفاده می کند.
- ۳) یک دستگاه آپارتمانی که خریده است. ۴) سود حاصل از خرید اوراق بهادار که از آن صرف نظر کرده است.

۱۱۵

کدام «گزینه» مبتین پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

سراسری ۹۳

الف) در رابطه با «واقعیت» کدام مورد نادرست است؟

- ب) «تفکر اسلامی» رشد و تعالی فکری و روحی انسان را «ارزش» می داند. بدین سبب «جامعه‌ی اسلامی» باید با صرف امکانات کافی در جهت رشد و تعالی انسان، اسباب پیشرفت او را فراهم سازد. برای تحقق این امر لازم است:
- ج) اگر جامعه‌ای به دنبال حفظ استقلال سیاسی و فرهنگی خود است، باید به: «.....» به مثابه یکی از مهم ترین ابزارها در این مسیر توجه کند.
- د) نیازهای انسان از چه طریقی برطرف می شود؟

ه) کدام مورد جزء «شباهت‌های خاص» در روش مطالعه‌ی دانشمندان علوم مختلف نیست؟

و) آن چه که انسان در مقابل «پول» خریداری می کند و به وسیله‌ی آن نیازهایش را برطرف می سازد:

۱) الف) نیازهای انسان «نامحدود» است. ب) سرمایه‌گذاری‌های ارزنده‌ای در جهت «بنیاد» تأسیسات اقتصادی و صنعتی صورت گیرد. ج) استفاده‌ی گسترده از منابع و امکانات اقتصادی (د) کسب ثروت و استفاده از آن ه) پی‌گیری و جست‌وجو و یافتن روابط «علت و معلولی» بین پدیده‌های مورد مطالعه (و) کالای مصرفی است.

۲) الف) به یقین «ملاک بهترین بودن» آن نیست که انسان با استفاده از منابع و امکانات بتواند سطح بالاتری از «رفاه» یا بیش‌ترین میزان را از «تولید» به دست آورد. ب) سرمایه‌گذاری‌های عظیمی برای تأسیس «نهادهای فرهنگی» صورت پذیرد. ج) رشد و پیشرفت اقتصادی (د) مصرف محصولات و دریافت خدمات ه) استفاده از ابزارهای خاص و انجام آزمایشات در فضایی خاص (و) فقط در اشیای «فیزیکی» خلاصه نمی شود.

۳) الف) منابع و امکانات موجود «محدود» است. ب) با توجه به «اهداف اقتصادی اسلام» جلوی افزایش بی‌رویه‌ی استفاده از منابع اقتصادی به‌طور گسترده گرفته شود. ج) استفاده از «تکنولوژی مدرن» و گسترش ارتباط علمی و فنی خود با ممالک پیشرفته‌ی جهان (د) داشتن درآمد و هزینه کردن آن ه) انجام مشاهدات و جمع‌آوری اطلاعات (و) خدمات است.

۴) الف) منابع و امکانات محدود قادر به رفع نیازهای «نامحدود» انسان نیستند؛ لذا انسان ابتدا باید به آن گروه از نیازهای خود که اولویت بیش‌تری دارند، بپردازد. ب) تشویق و ارزش‌گذاری شایسته از «تولیدکنندگان محصولات کشاورزی و صنعتی» برای حمایت از «اقتصاد و تولید داخلی» به عمل آید. ج) سرمایه‌گذاری‌های عظیم برای تأسیس «نهادهای فرهنگی» در جامعه (د) کسب سود و پس انداز کردن آن ه) طبقه‌بندی و بعد ارزیابی نظریات مطرح شده (و) محصولات و مواد مختلف است.